M.A. 1st Semester Examination, 2010

SANSKRIT

PAPER—SAN-103

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

1. अधोलिखितेषु सूत्रेषु कस्यचिद् द्वयोः व्याख्या कार्या — 4 x 2

(*a*) उपदेशेऽजनुनासिक इत्।

(*b*) तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्।

(*c*) परः सन्निकर्षः संहिता।

(*d*) इको गुणवृद्धी।

(*Turn Over*)

2. अधोनिर्दिष्टेषु वैयाकरणवचनेषु यस्यकस्यचित् एकस्य तात्पर्यं विशदीक्रियताम् — 7 x 1

(*a*) असिद्धं बहिरङ्गमन्तरङ्गे।

(*b*) यत्रानेकविधमान्तर्यं तत्र स्थानत आन्तर्यं बलीयः।

3. निम्नाङ्कितेषु सूत्रेषु किमपि द्वयं व्याख्यायताम् — 4 x 2

(*i*) स्थानिवदादेशोऽ नल्विधौ।

(*ii*) अचः परस्मिन् पूर्वविधौ।

(*iii*) अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम्।

(*iv*) सरूपाणामेकशेष एकविभक्तौ।

अथवा

निम्नाङ्कितासु पंक्तिसु एका व्याख्यायताम् —

(*a*) तेन तवल्कारः इत्यत्र रूप चतुष्टयम्।

(*b*) पुरस्तादपवादा अनन्तरान्विधीन्बाधन्ते—
नोत्तरान् इति न्यायेन अकः सवर्णेदीर्घः इत्यस्यैवापवादः।

4. (*a*) कस्यचिदेकस्य पदस्य सूत्रोल्लेखपूर्वकं सन्धिविच्छेदः क्रियताम् — 2 x 1

(*i*) मद्ध्वरिः

(*ii*) कृष्णर्द्धिः।

(*b*) कस्यचिदेकस्य साधनप्रकारः ससूत्रं प्रदर्श्यताम् — 2 x 1

(*i*) रामाः

(*ii*) रामाणाम्।

5. अधस्तनेषु सूत्रेषु <u>द्वयोः</u> व्याख्या कार्या — 4 x 2

(*a*) तिङ्शित्सार्वधातुकम्।

(*b*) पुगन्तलघूपधस्य च।

(*c*) सार्वधातुकार्द्धधातुकयोः।

अथवा

अधोनिर्दिष्टासु पंक्तिसु एका व्याख्यायताम् —

(*i*) नित्यत्वात् वुग्गुणवृद्धी बाधते।

(*ii*) येन नाव्यवधानं तेन व्यवहितेऽपि वचनप्रामाण्यात्।

6. अधस्तनेषु कस्यचिद् एकस्य साधनरीतिः ससूत्रं प्रदर्श्यताम् — 5 x 1

(*i*) भवति।

(*ii*) एधन्ते।